

Globalny Program Działań

Agenda 21

W czerwcu 1992 roku odbyła się w Rio de Janeiro II Konferencja ONZ pt. „Środowisko i Rozwój”. Polska uczestniczyła nie tylko w samej konferencji, lecz także w przygotowaniach do niej. Podczas „Szczytu Ziemi” przyjęto kilka dokumentów. Jednym z nich jest „Globalny Program Działań”, czyli Agenda 21. Sam dokument liczy około 700 stron. W blisko 40 rozdziałach sprecyzowany jest zarys programu dalszych zajęć.

Polska aktywnie uczestniczy w działaniach na rzecz ekorozwoju. Warto więc przypomnieć niektóre zadania, które powinny być zrealizowane w 1995 roku - a co wynika z podpisanego przez Polskę dokumentu: Agenda 21.

1. Do końca 1995 roku władze lokalne powinny opracować własną Agendę 21. Tak więc w każdej gminie powinien do tego czasu powstać lokalny program działań - lokalna Agenda 21. Program ten ma być tworzony i zaakceptowany przez społeczność lokalną.

Wspomniany lokalny program powinien przenosić na gminny grunt założenia „ekologicznej polityki państwa”, która została uchwalona przez Sejm Rzeczypospolitej w 1991 roku. W 1993 roku miała się ukazać instrukcja opracowania „programów ekorozwoju gmin”.

Chyba na palcach można policzyć gminy, które w terminie opracują lokalną Agendę 21. Brak jest materiałów, umiejętności i rozeznania. Dla przykładu już dawno stworzono funkcjonalny obszar „Zielone Płuca Polski”. Jednakże bardzo trudno gminom z tego obszaru dotrzeć do materiałów źródłowych. Jakiś czas temu informowaliśmy na łamach EkoBałtyku o tworzeniu narodowej strategii edukacji środowiskowej (ekologicznej). Strategia taka powinna powstać do końca 1995 roku. Jednakże szeroka dyskusja w różnych środowiskach opóźnia się z powodu rozesłania materiałów roboczych. Lo-

kalne Agendy 21 może spotkać podobny los.

2. Do końca 1995 roku mają zostać sformułowane strategie ochrony środowiska i rozwoju, które powinny być powiązane z systemem edukacyjnym na wszystkich szczeblach.

3. Do końca bieżącego roku należy dokonać przeglądu gospodarki gruntami; punktem zainteresowania winno być wykorzystanie gruntów zgodnie z założeniami rozwoju zrównoważonego. Konsekwencją tego jest konieczność rewizji miejscowych, lokalnych planów przestrzennego zagospodarowania pod kątem założeń ochrony środowiska.

4. Do końca bieżącego roku należy stworzyć mechanizmy ułatwiające zaangażowanie i aktywny udział lokalnych społeczności w procesie podejmowania decyzji w wykorzystaniu i zarządzaniu gruntami. Jest to niejako „filozofia” Agendy 21 - „nic o nas bez nas”. Tylko plany tworzone przez całą społeczność (lokalną, państwową) mają szansę na realizację. Projekty powstające w zaciszu gabinetów są najczęściej martwe i „papierowe”. Istotne jest nie tylko stworzenie globalnego programu działań na poziomie lokalnym, ważne jest także pełne włączenie całych społeczności do planowania i tworzenia jutra. Dla lepszego zilustrowania można przytoczyć slogan „myśl globalnie - działaj lokalnie”.

Harmonogram prac wdrażania Agendy 21 rozpisany jest także na lata przyszłe.

Fundacja ECOBALTIC oraz miesięcznik EkoBałtyk chcą pomóc w tworzeniu lokalnych Agend 21. Organizowane będą warsztaty i kursy, a na łamach EkoBałtyku drukowane będą materiały przydatne w pracach nad lokalnymi Agendami 21.

MYŚL GLOBALNIE

Zróbmy to razem!

W kolejnych odcinkach drukowane będą niezbędne informacje, główne tematy, scenariusze negocjacji i sposobów tworzenia programów wspólnie ze społecznościami lokalnymi. Naszą rubrykę adresujemy do samorządów lokalnych, organizacji pozarządowych, władz lokalnych, szkół, młodzieży itp. - jednym słowem do wszystkich środowisk działających na poziomie lokalnym, które zechcą włączyć się do prac oraz podjąć się roli liderów. **Ażeby współpraca była bardzo owocna, prosimy o LISTY z informacjami, czego Wam najbardziej potrzeba: jakich informacji, jakich porad itp. W miarę możliwości i potrzeb organizowane będą krótkie kursy i warsztaty, których celem będzie dostarczenie niezbędnych UMIEJĘTNOŚCI w tworzeniu Lokalnych Agend 21.**

Co proponujemy ze swojej strony?

Chcemy w kolejnych odcinkach prezentować globalne problemy oraz informacje przydatne w tworzeniu Agendy 21. Chcemy dostarczyć także informacji o tym, jak zabrać się do tworzenia Lokalnej Agendy 21 oraz jakimi metodami realizować swoje zamierzenia.

Zawartość Agendy 21

1. Wstęp do dokumentu

Część I. Wymiar społeczny i ekonomiczny

2. Współpraca międzynarodowa
3. Walka z ubóstwem
4. Zmiana modelu konsumpcji

5. Dynamika demograficzna a proces rozwoju zrównoważonego
6. Ochrona i wspomaganie zdrowia człowieka
7. Zrównoważony rozwój osiedli ludzkich
8. Miejsce zrównoważonego rozwoju w procesie podejmowania decyzji

Część II. Ochrona zasobów i gospodarowanie nimi

9. Ochrona atmosfery
10. Zrównoważone gospodarowanie gruntami
11. Walka z niszczeniem lasów
12. Zarządzanie wrażliwymi ekosystemami - Walka z pustynnieniem i suszą
13. Zrównoważony rozwój terenów górskich
14. Propagowanie zrównoważonego rolnictwa i rozwoju wsi
15. Ochrona różnorodności biologicznej
16. Bezpieczny dla środowiska system zarządzania badaniami naukowymi w zakresie biotechnologii
17. Ochrona i zagospodarowanie oceanów
18. Ochrona i zagospodarowanie wód słodkich (śródlądowych)
19. Bezpieczne wykorzystywanie toksycznych substancji chemicznych
20. Gospodarowanie niebezpiecznymi odpadami
21. Niezszkodliwe dla środowiska gospodarowanie odpadami stałymi i ściekami
22. Gospodarowanie odpadami radioaktywnymi

Część III. Wzmacnianie roli ważnych grup społecznych

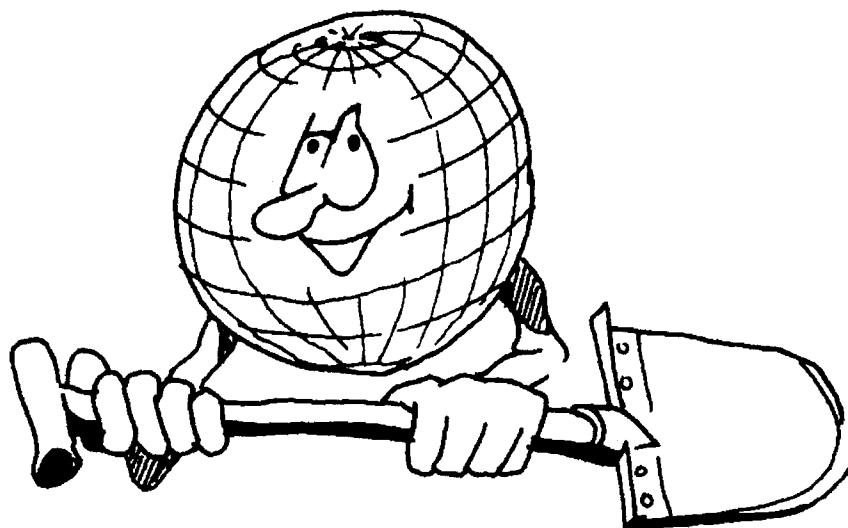
23. Wstęp do części III
24. Światowa akcja na rzecz kobiet w trwałym i zrównoważonym rozwoju
25. Dzieci i młodzież a zrównoważony rozwój
26. Uznanie i umacnianie roli społeczności lokalnych i ich wspólnot
27. Współpraca partnerska z organizacjami pozarządowymi
28. Inicjatywy władz lokalnych we wspieraniu realizacji postanowień Agendy 21
29. Umocnienie roli robotników i ich związków zawodowych
30. Umocnienie roli biznesu i przemysłu
31. Naukowcy i eksperci techniczni
32. Umacnianie znaczenia rolników

Część IV. Środki wdrażania

33. Finansowanie zrównoważonego rozwoju
34. Przekazywanie technologii
35. Nauka na rzecz zrównoważonego rozwoju
36. Oświata, szkolenie i świadomość społeczna
37. Mechanizmy krajowe i współpraca międzynarodowa w procesie tworzenia możliwości realizacyjnych
38. Struktury organizacyjne w procesie zrównoważonego rozwoju
39. Prawo międzynarodowe
40. Informacja w procesie podejmowania decyzji

W kolejnych numerach EkoBałtyku zamieszczać będziemy bardziej szczegółowe informacje. Niezależnie od tego czekamy na Wasze sugestie i komentarze. To od nas zależy, w jakim świecie będziemy żyć w XXI wieku. Wobec globalnych zagrożeń ludzkość musi podjąć globalny program działań. Globalny - gdyż dotyczy problemów ogólnoziemskich w wymiarze skutków i potrzebnych działań, lokalny - gdyż tylko lokalnie możemy cokolwiek zrobić. Kropla draży skalę, a my możemy być jeszcze jedną kroplą. Jest nas wielu, co widać chociażby przy okazji takich akcji jak „Sprzątanie Świata”. Nasza świadomość i wola do działań nie może pójść na marne. EkoBałtyk w tej sprawie „wtrąca swoje trzy grosze”.

OPRACOWAŁ DR STANISŁAW CZACHOROWSKI

DZIAŁAJ LOKALNIE

